

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DE VITA || ET MORIBVS IGNA-||TII LOIOLAE,|| QVI
SOCIETATEM IESV || fundauit, Libri III.|| Auctore Ioanne
Petro Maffeio, pres-||bytero Societatis eiusdem.|| Ex
auctoritate superiorum.||**

Maffei, Giovanni Pietro

Köln, 1585

VD16 M 110

Honoribus in Societatem nostram Ignatius aditum obstruit. Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68259)

ptione, Christi Vicario mācipauerint, eorum operam & industriam, nō sine graui publicæ rei damno, paucis regendis mulierculis implicari. Quibus rationibus ita permotus est Pontifex, ut supplicanti omnia large ac prolixè concesserit. Itaque Societati ab eiusmodi munere vacatio in perpetuum data, eiusque vacationis auctoritas testata est trinis deinde literis Apostolicis, quæ tempore procedente magno vsui fuere nostris hominibus, ad eius generis pericula & molestias abigendas.

*Honoribus in Societatem nostram
Ignatius aditum obstruit.*

Cap. XVIII.

ATque ijs difficultatibus perfuncta Societas, prosperum DEI beneficio cursum tenere videbatur, cum noua rursus in eam coorta tempestas est, eo quidem grauior & periculosior, quo in speciem lenior blandiorque. In ijs, qui per Germaniam varijs locis Domini vineam excolabant, Claudius Iaius è primis Patribus vnus,

vnus, virtutem & sanctitatem suam cū
genti vniuersæ, tum Romanorum Re
gi Ferdinando ita probauerat, vt eo
Rex nullum prorsus ad curandas ani
mas, atque ad pastorale munus aptio
rem existimaret. Is pro sua sapientia cū
præclare intelligeret, regni causam cū
causa religionis ita esse coniunctam, vt
quantum de catholica religione de
traheretur, tantum de obsequio multi
tudinis, & de imperij maiestate dece
deret; contra sauientem eo maximè
tempore Lutherianam pestem, velut
vnicum remedium, quàm optimos a
nimarum pastores & Episcopos omni
diligentia conquirebat. Igitur vita fun
cto per eos dies Tergestinatorum Epif
copo, quæ ciuitas est Istriæ, (cui tum
prouinciæ, quam dixi lues, propter vi
cinitatem Germaniæ imminebat) cir
cumspectis diligenter omnibus & per
sonis & rebus, denique ecclesiam illā
Claudio Iaio perspectæ sibi virtutis &
doctrinæ viro tradere ac demandare
constituit. Sane, vt vulgo expetuntur
huiusmodi sacerdotia, minime timen
dum videbatur esse, ne delatum vltro

P 4 præfer-

præsertim honorem Claudius repudiaret. Si quidem Tergeſtina cathedra cum in primis eius regionis ampla & honorifica eſt, tum vero (quod potiſſimum hodie quæri ſolet) vectigalibus haud ſane contemnendis inſtructa. Verum tamen Rex, ne quid inſcio Claudio cū Pontifice Maximo ea de re trahiſſigeret; primum omnium litteras ad ipſum Claudium dat, Venetijs tum forte rei Chriſtianæ cauſa commorantem, ac nihil cogitantem minus: quarum erat ſententia, Tergeſtinum gregem orbium ſpirituali cuſtode, circumquaque frementibus lupis, in maximo verſari discrimine; dignam eſſe vigiliam caritate Iaij, ſtudioque hominum ſeruandorum; petere ſe, vt ſi à Pontifice Maximo id ei muneris onerisve imponatur ne recuſet ſubire; & populo vtilem, & ſibi gratam operam vehementer fore. Percuſus inopinata re Iaius, primo cohorruit: non quo deteſtandum quid ſit oblatum putaret, ſed quòd Epicoſpus, qua curam gerit animarum, diuinam poenè virtutem, & omnibus numeris abſolutam poſtulet ſapientiam:

qua

qua gradus honoris est (& quidem ad continendam in officio multitudinē ferme cum splendore opibusque coniunctus) à spiritu humilitatis ac paupertatis, quem profiteretur Societas I E S V, vehementer abhorreat. deinde, vt sese ex pauore collegit, fusus in preces lacrymasque, etiam atque etiam obtestatus est Deum, vt ab se tantum discrimen auerteret; neu se primum quasi ianitore speciosos titulos honorēve in Societatem ad id tempus intactam inuehi sineret. tum rescripsit ad Regē, multis rationibus ei suadens, vt tam honorifico iudicio decoraret alium digniorem; longe imparem suam imbecillitatem esse oneri; ac demum ita cōclusit epistolam, vt omissis ambagib⁹, quod petebatur, præcise negaret. Quæ res iam satis incensum studium Regis, multo vehementius inflāmauit, quòd ita statueret, tantam in summa virtute & eruditione modestiam, nequaquam in priuatæ vitæ quasi tenebris delitescere, sed in editissimo fastigio, vt luceret omnibus, collocari oportere. Ergo cū ex litteris Claudij diffideret, vllis aut

P s pre-

precibus aut promissis flecti eius animum posse; per Pontificem ipsum, inconsulto vltra Claudio, rem conficere statuit. Ad eum igitur quàm accuratissime scripsit, quãto in periculo Terestina ciuitas versaretur Episcopo destituta: se quidem pro sua parte diligenter circumspexisse, quem nominaret aptum ei mûneri: nec vllum inuenisse aptiorem Claudio Iaio, Societatis IESV presbytero, cuius innocentiam doctrinamq; exquisitam plurimis rebus esset expertus; sed frustra per litteras tâtasse eius animum, in studio Christiane humilitatis ita defixum, & ab honorû insignibus admittendis vsque adeo alienû, vt nisi pro potestate cogatur, nulla sit spes laborantis illius ecclesie tam opportuno præsidio subleuandæ. proinde suppliciter se etiam atque etiam orare & obsecrare, vt Claudium pro imperio iubeat, delata sibi gubernacula munusq; sine tergiuersatione recipere, quoniam vt quisque de se ipse minime alta sentiat, ac proinde studiose lateat, ita ecclesiasticis functionibus & ipso episcopatu dignissimus sit.

Hæc

Hæc igitur, & alia id genus multa, ad Pontificem & simul Didaco Lasso mandat oratori suo, vt id ipsum & cū Pontifice, & cum quibus opus fuerit, quàm diligentissime curet, prorsusq; conficiat. Eius rei fama cum per aulicos quosdam ad Ignatium peruenisset; primo haud ita sane commotus est. nam & Claudij constantiæ, & Pontificis æquitati ac sapientiæ confidebat; & eiusmodi petitiones iam ante Societas, Deo adiutore, non semel eluserat. Verumtamen vt quid esset rei clarius cerneret; cōtinuo Bernardinū Maffeiū (qui tum erat Pontifici ab epistolis, ac postea in Cardinalium numerum cooptatus est) vltro conuenit, ac tota de re familiariter pro amicitia sciscitatur. Ille haud sanè grauate ipsam epistolam Regis ostendit, ad Pontificem summis cum Claudij laudibus & vehementi contentione perscriptam. qua lecta confestim Ignatius eadem de causa ad Regis oratorem Didacum Lassum adit; qui litteras item ad se proprie datas demonstrat, & quidem magna ex parte ipsius Regis chirogra

rogra

rographo, etiam atque etiam postulantis mandantisque, det operam, ut Episcopatus ab se in Claudium collati primo quoque tempore auctor fiat Pontifex Max. eiusque auctoritatis diploma rite confectum ad se transmittat. His cognitis, Ignatius ubi tam iniquo locum vidit esse, pertimuit; sed ita, ut nequaquam animo caderet. ac licet se talibus aduersariis longe imparem sciret esse, tamen fiducia numinis omni ope sibi contra nitendum existimauit. atque in praesentia Didaco suadere conatur, ut ab actione rationi Societatis tam aliena desistat ipse, & simul ab ea mente Regem aliquo pacto deducat. quibus verbis cum nihil proficeret, quin potius ab homine rideretur, domum regressus, quam intentissimas preces & sacrificia de more suis indixit: deinde nocte opportunitatem, facilemque aditum, Pontifici demonstrauit, quanto res eadem damno esset futura & Societati nostrae priuatim, & Ecclesiae vniuersae communiter. non quo dignitatis gradus ac tituli ipsi per se mali atque improbandi sint, quippe ad Ecclesiam regendam & ordi-

oro
di
rec
nib
hu
de
bus
con
& c
nis
tati
Soc
vti
ri, c
po
(vt
plu
cess
diu
ad f
dis
pri
affu
spe
off
pra
bio

ordi

ordinū discrimina retinenda inducti
diuinitus : sed quòd & perfectos viros
requirāt, quales pauci admodum om-
nibus sæculis exstiterint, & insuper ab
huius minimæ Societatis instituto val-
de alieni esse videantur. Etenim qui-
bus artibus, quòve spiritu excitata &
conflata sit, eodem profecto alendam
& conseruandam esse: non amplitudi-
nis & splendoris nimirum, sed humili-
tatis & parcimoniæ. Quòd si aditus in
Societatem honoribus pateat, multū
vtique de vera caritate imminutum i-
ri, quæ nihil omnino habet in vita pro-
positum, nisi vnius gloriam Dei. nam
(vt sunt hominum ingenia) & com-
plures fortasse ad hanc religionem ac-
cessuros opum cupiditate magis, quàm
diuini obsequij studio : & qui nuper
adscripti sint, magnitudine laboris, &
disciplinæ asperitate defatigatos, vt
primum præsentis præmij commodū
affulserit, murato repente cursu, nouæ
spei velificaturos. atque vt maxime in
officio cuncti persistant ; tamen nisi
præsenti iacturæ eatur obuiam, sine du-
bio Societati exitialem (quod Deus a-
uer-

uerteret) exitum imminere. Id adeo
 vel inde facile perspicui posse, quod pau-
 cis illis annis, quattuor viris ex ea fami-
 lia praecipuis totidem Episcopatus de-
 lati sint, quos nisi fortiter ab sese Patrum
 virtus & constantia reiecisset, videlicet
 alio deinceps atque alio dilabente, bre-
 uis miseram Societatem ipsis luminibus
 carituram fuisse. Atque haec quod pri-
 uatim ad conseruationem ipsius religi-
 onis attineat. Iam si communem spe-
 ctemus vtilitatem, nemini dubium es-
 se, quantum ex ea re detrimenti respu-
 blica perceptura sit. nihil enim omni-
 bus aetatibus aequae deplorandum fuisse,
 atque in tanta messis copia tantam
 operarum inopiam: atque ex ea ipsa
 paucitate, qui vnicuiquam agro addi-
 cti affixique sint, longè minus utique
 proficere, quam qui Apostolico ritu
 soluti ac liberi, omnes ecclesias perua-
 gentur, ad eamque potissimum reipu-
 blicae Christianae partem subleuanda
 accurrant, quam maxime laborare co-
 gnouerint. Praeterea, ad faciendam popu-
 lis fidem, & animos permouendos, ni-
 hil esse efficacius vitae ac morum exem-
 plo.

plo. itaq; adhuc Societatem (absit ver-
 bo inuidia) Ecclesiæ non mediocriter
 profuisse, propterea quòd minime ab
 eius dictis facta dissenserint. nunc autē,
 si ad id fastigiū extollantur Patres, quo
 modo fieri posse, vt apud multitudinē
 insciam arcanorū, ambitionis ac leui-
 tatis crimen effugiant? qua porro fron-
 te, quo vultu, repente aucti ac decora-
 ti ipsi honorum insignibus, de imitati-
 one Christi, de fugienda gloria, de vo-
 luntario sui contemptu ac submissio-
 ne verba facturi sint? Hisce, alijsque de
 causis Pontificē Maximum etiam atq;
 etiam obtestari atque obsecrare, vt quā
 Societatem primus auctoritate & beni-
 gnitate sua confirmauerit, ornauerit,
 auxerit, eandem ab omni suspicione
 incommoda velit esse liberam, suaq;
 in eam beneficia tā periculoso præser-
 tim tempore tueatur. Audiit Ignatiū
 Pontifex perbenigne, vt solebat, sic ta-
 men, vt integritatem hominis admira-
 retur potius, quàm consilium approba-
 ret. Itaq; collaudata initio ipsius fide
 ac probitate, sensim flexit orationē, &
 cōtra sententiam Ignatij cū alia multa
 differuit

differuit, tum vero ex veteri oraculo:
Cor, inquit, regis in manu Domini:
quasi diceret, in Claudio eligendo tan-
tam Ferdinandi Regis contentionem
planè diuinitus extitisse; ac proinde cla-
riorem esse numinis voluntatem, quàm
ut obsisti ultra oporteret. Quæ cum I-
gnatius grauius ac dolenter accipere
videretur; Pontifex, qua erat lenitate,
ne Dei famulum tristem ac mœrētē
ab se dimitteret, ad extremum iubet
illum super ea re amplius consultare,
precesque ad Dominum fundere; se
quoque idem esse facturum. Interea
Didacus orator negotium vrgebat a-
cerrime. iamque instabat dies, quo die
in Senatu de Tergestina ecclesia referē-
dum erat. qua re Ignatius cognita, con-
festim Cardinalium poenè omnium
domos, quarum erant multæ, longis
interuallis inter se disiunctæ, ingenti
diurno & nocturno labore circumiit,
singulis eadem illa fere proponēs, quæ
paulò ante Pontifici Maximo. Sed vi-
delicet eorum mentes iam antè occu-
pauerat orator. Itaque mire obfirma-
tos offendit in Claudij electione ap-
pro-

probanda; partim quòd tanti Regis voluntati fauerent; partim etiã quòd vigilantes & custodes Claudij maxime similes, tam formidoloso tempore, in Ecclesiæ propugnaculis atq; speculis ipsimet collocandos putarent. Hac quoq; spe deiectus Ignatius, vnum reliquum videbat esse remedium, si Ferdinandũ ipsum Regem à suscepto consilio per litteras auocaret, quem pro ipsius pietate virtuteq; ita in se suosque animatum nouerat, vt minime dubitaret, quin cognita re salutem Societatis, Tergestini norũ rationibus antelaturus esset. Sed ne illa quidem ratio habebat exitum: quippè insequenti luce de Tergestina cathedra Senatus erat futurus. Ignatius igitur exclusus angustijs temporis, numquam intermissis ad Deum precibus, quasi ad extremum in rebus humanis per fugium, sese contulit ad Margaritam Austriacam Cæsaris filiam, de qua supra dictum est, feminam per id maxime tempus gratia & opibus florētissimam. Hanc pro spirituali necessitudine (erat enim illi à confessionibus) edoctam quanto in periculo Societas

Q

cietas esset, infimis precibus obsecrat, uti Societatis causam in se recipiat; & imminentem relationem auctoritate sua interposita tamdiu differat, quoad Regem ipse per epistolam alloquatur, & ab eo responsum accipiat. Fecit illa quod rogabatur, & illico datis ad Pontificem codicillis, optatam dilationem impetrauit. ea demum res aliquid laxamenti dedit Ignatio. etenim spatium nactus, ad Regem scripsi litteras, deprecationis & querimoniarum plenas; illum etiam atque etiam per Christum obsecrans, ne Societatem nuper ad gloriam Dei tanto labore constatam, sine causa perditum iret: non ita de ipsius maiestate, regnisque & se & socios esse meritos, ut ab eo nulla eorum existimationis, famæ, salutis denique ratio habenda esset. non de fore idoneos viros, qui rem Tergestinam capessant, si neret modo sui ordinis homines qua coepissent paupertatis & humilitatis via, ad Christi gloriam, & salutem animorum sine offensione pergere. id si (ut sperabat) permitteret, sese & socios immortalis beneficio Re-

gi obstrictos fore, precesque pro ipsius
maiestate saluteque numquam inter-
missuros. Hisce aliisque id genus in-
censis officij religione rationibus pre-
cibusque minime restitit Rex: & quā-
quam inuitus, tamen suis rationibus a-
micorum vtilitati posthabitis, quod
vix fieri videbatur posse, per epistolam
iussit oratorem suum ab instituta, vel
potius poene confecta actione desiste-
re. Quæ res vulgata, & Pontificem Ma-
ximum facile in Ignatij sententiam ad-
duxit; & Ignatium ipsum ac socios af-
fecit ingenti lætitia. Itaque & in poste-
rum supplicationes decretæ, & in præ-
sentia solemnis hymnus in gratiarum
actionem publice persolutus est. Ac
pari deinde constantia sese Ignatius i-
dem opposuit, cum nostris hominibus
pinguia sacerdotia, quibusdam vero
Cardinalatus etiam deferretur, ac no-
minatim Francisco Borgia Hispano
dynastæ, qui amplissimis in eo regno
perfunctus honoribus, diuino in-
stinctu post vxoris obitum rebus mor-
talibus valere iussis, & sponte deposi-
to Gandiensi Ducatu, magna hominū

Q 2 ad-

admiratione Societati se addixerat. Quamquā in Aethiopica legatione, q̄ postmodum Lusitaniæ Regis rogatu a summo Pontifice nostris iniuncta est, cum ad eā functionem Ecclesiasticę dignitatis insignia, & honorū tituli necessario quærentur, imperāti pro potestate Vicario Dei, resisti non potuit, præsertim cū periti rerū æstimatores argute conijcerent, nouā hanc manū non ad opes & copias, verum ad labores & aperta vitæ pericula destinari. Neque eos fefellit opinio. si quidem ex ijs qui in illam expeditionē abiere, aliqui multis incommodis agitati ex itinere mortui sunt: Andreas vero Ouiedus Aethiopię Patriarcha, qui talem titulū reiicere ab sese omni ope cōtenderat, in ea loca summo labore delatus, inter Aethiopica bella captus à Turcis, ac mire vexatus, Lusitanorum deniq; benignitate redemptus est. idemque deinde, vt exiguas in ijs regionibus catholicorum reliquias tueretur, in summa rerum omniū egestate, paratis bobus agro suis ipse manibus colendo tolerabat vitam.

Con-